

Una dona al front

He conegut una dona que ha vingut des de Barcelona a veure el seu company que està a la línia de foc.

Es fresca i decidida com ho són la majoria de les que viuen a les urbs. Ens ha dut el perfum de les dones de debò amb el seu tracte joliu i amb les atencions de petites coses que sense ella passen per alt, puix que no és propi d'homes posar-hi esment.

Un dia ens adonem que ens mira la barba poc rasurada i a l'endemà ja fem més goig; un altre dia ens fa cafè, amb cafè i tot, i seiem a la taula en el comitè i ens serveix ella mateixa.

La Lola és una dona molt dona, encara que la valentia que en ella veiérem ens fes enrogir potser una mica en un detall que vull ressenyar.

Un bombardeig de l'enemic ens sorprengué a l'Escrits, el Fernández, en Carles, un italià dels federals que val un Perú i que és el delegat de guerra d'ací, el Pinyol, un xicot de Rubí, purità com un Crist i amb una barba laica com el seu puritanisme que li hauria envejat el propi de Nazareth; un parell més de xicots que no recordo qui eren, la Lola, el seu company i el que escriu. A les primeres canonades, restàrem quietes i emmudits; ningú no gosava dir res, puix les sentíem xiular i explotar a prop. Després, ja fèiem brometa, però aguantant-nos el respir cada vegada que una nova detonació ens feia adonar del perill.

Mestrestant la Lola, agafada del braç del seu company, amb mirada serena i amb gens de ganyota d'espant, restava dempeuj al mig de l'entrada de la casa.

Ni un moment vaig notar-li aquella portan natural en les dones que els fa escapar unes exclamacions o sospirs que a nosaltres ens fan tanta gràcia.

Donava la sensació de la dona valenta al costat de l'home que és el seu tot i que sabria i sap defensar-la contra tothom. Aquesta il·lusió en aquells moments va servir-li de molt perquè la sort ens afavorí; però imagineu-vos un projectil caigut allí, què hauria sabut de dos éssers que s'estimen i que es senten valents per a defensar-se?...

Passà la tempesta; no tronà ni va ploure més metralla. No se'n parlà en tot el dia; no valia la pena. Però a la nit, estant reunits gaire bé els mateixos, versà la conversa sobre les incomoditats de la vida de campanya.

En Pinyol es queixà de que a la quadra on dorm hi hagi tantes rates i de tan gros tamany.

En sentir aquesta revelació, la Lola recollí les cames i les pujà al barrot de la cadira on estava sentada, al mateix temps que deia: «ara sí que em veig perduda!»

Havia sortit espontàniament tota la seva feminitat. Davant el perill màxim del bombardeig, ens havia igualat i potser su-

perat en valentia; però davant l'enemic històric de les dones, no havia pogut reprimir l'aversion que senten per aquest petit i simpàtic animallet.

Toni VIDAL

Quarta, 23 = 10 - 36.

Unitat i disciplina

Es lamentablement il·lògic, irresponsable i fins i tot suïcida, que encara avui, després de tres mesos de lluita contra el feixisme, hàgum de parlar d'unitat i disciplina.

Cada dia veiem que la nota dominant en tots els mitjans, en totes les conferències i en tots els actes polítics i socials, és aquesta: Cal unitat i disciplina!

I, francament, no pot arribar-se a comprendre que tothom vulgui i clami aquesta consigna; que tots els diferents sectors coincideixin en la gran necessitat d'assolir-la, i, en canvi, aquesta unitat tan precisa, tan indispensable, no apareix clara i sòlida com hauria d'ésser en aquests moments. És absurd i contraproduent; però, per dissort de tots, aquesta és la realitat.

Des de la tribuna, tots els representants dels diferents partits i sindicats clamen i propugnen aquesta unitat; volen fer comprendre que calen tots els esforços i tots els sacrificis perquè sigui una realitat; demostren palpablement que si no sabem arribar tots plegats a aquesta unitat, la guerra ens serà molt difícil de guanyar i que ens costarà molts milers de víctimes. I després d'aquestes encertades manifestacions, veiem tot l'auditori com aplaudeix entusiasmada i surt d'aquell acte completament convençut, reconeixent aquesta inel·ludible necessitat d'arribar a una forta unitat... Però, malgrat aquest convenciment, aquesta unitat no arriba, aquesta unitat no apareix.

I és que quan l'orador, sigui del color que sigui, parla des de la tribuna, davant d'ell hi troba un sol poble, el poble anti-feixista, i es desprèn per uns moments dels seus reduïts cercles de partit, se li encomana aquella atenció i aquella homogenitat de la massa que l'escolta, i és llavors quan parla amb tota l'energia i la sinceritat que aquests moments requereixen.

Però quan altra volta torna a trobar-se dintre el seu ambient de política, quan parla i discuteix solament amb els seus companys de sindicat, s'apodera d'ell la influència de l'ideal i de les tàctiques

del seu partit —que per ell són les úniques vertaderes— i ja no es recorda que el dia abans ha cridat als quatre vents que «forçosament» ha d'arribar-se a la «unitat sagrada».

Hem de volguer comprendre que això ens perjudica a tots. Abans del 19 de juliol ens semblava molt bé que els homes es manifestessin, que revelessin el seu ideal, que s'inclinessin cap a l'esquerra o cap a l'extrema esquerra, que volguessin una democràcia o un socialisme o un anarquisme. Però avui, a tots nosaltres, als socialistes i als comunistes i als anarquistes i als demòcrates, a tots ha d'interessar-nos, abans que tot, guanyar la guerra, ja que sense aquesta victòria cap ni una d'aquestes diferents tendències no podria assolir les seves aspiracions. I per altra part, si veiem que en el front, els que cada dia estan donant la seva vida per a guanyar la guerra no es fixen si el company caigut és dels blancs o és dels negres, sinó que en ell hi veuen el germà que ha volgut defensar fins a l'últim moment la llibertat d'Ibèria, ací, a la rera guarda igualment hem de volguer veure el nostre company de fàbrica, o de taller o d'oficina, com un company de lluita i de treball, prescindint en absolut de les inicials que pugui ostentar a la solapa de l'americana.

I pensem també que existeix un Govern amb representants de tots aquests sectors que cada dia propugnen per una ferma unitat. Deixem, doncs, que aquest Govern governi de debò; que avui, que totes les diferents tendències polítiques i socials s'han conglomerat al cim dels destins del nostre país, nosaltres, els que tenim el deure —ara quan menys— de seguir disciplinats les consignes d'aquest govern, no obstruïm la seva tasca difícil amb les nostres discrepàncies infantils i absurdes i no volguem confondre aquesta disciplina que cada dia se'ns demana, tant en el front com a la rera guarda, amb aquella disciplina automàtica de caserna. Encara que, si vertaderament s'és home, tota la vida ha de volguer-s'hi viure amb una disciplina; amb la disciplina conscient i imposada per un mateix.

P. FUSTÉ MOMPART